

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานคัดกรองมะเร็งเต้านม
ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดราชบุรี

อัญชุลี อ่อนศรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2558

Copyright by Mahidol University

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานคัดกรองมะเร็งเต้านมของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) จังหวัดราชบุรี

FACTORS RELATED TO THE VILLAGE HEALTH VOLUNTEER'S PARTICIPATION IN SCREENING BREAST CANCER IN RATCHABURI PROVINCE

อัญชฎี อ่อนศรี 5537561 PPH/M

วท.ม.(สาธารณสุขศาสตร์)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: ปิยธิดา ตริเตช, ศ.ด., สุนทรฯ ศิริ, Ph.D.(TROPICAL MEDICINE), ชาญวิทย์ ตริเตช, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ แบบภาคตัดขวาง เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานคัดกรองมะเร็งเต้านมของ อสม. จังหวัดราชบุรีกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ คือ อสม. เพศหญิง ที่ปฏิบัติงานในจังหวัดราชบุรีตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป จำนวน 236 คน 2) กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพคือ อสม. เพศหญิงที่ปฏิบัติงานในจังหวัดราชบุรีตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปและเป็นระยะเวลาติดต่อกัน ผ่านการอบรมความรู้ด้านมะเร็งเต้านม และมีประสบการณ์การปฏิบัติงานคัดกรองมะเร็งเต้านมมากกว่า 1 ปี จำนวน 20 คน โดยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 ถึง 31 กรกฎาคม 2557 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-Test One-way ANOVA สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูณแบบขั้นตอน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมปฏิบัติงานคัดกรองมะเร็งเต้านมของ อสม. จังหวัดราชบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 67.36$) รายด้านพบว่า ด้านการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.82$) และด้านการตัดสินใจมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.64$) โดยการมีบทบาทเป็นอาสาสมัครด้านอื่น ๆ ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมปฏิบัติงานคัดกรองมะเร็งเต้านมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) แรงงูใจ ทศนคติ และการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์เชิงบวกระดับปานกลางกับการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานคัดกรองมะเร็งเต้านมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.703, p\text{-value} < 0.001$; $r = 0.567, p\text{-value} < 0.001$; และ $r = 0.477, p\text{-value} < 0.001$) ซึ่งแรงงูใจ ทศนคติ และการสนับสนุนทางสังคมสามารถร่วมกันทำนายการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานคัดกรองมะเร็งเต้านมของ อสม. จังหวัดราชบุรี ได้ร้อยละ 55.7 ($R^2 = 0.557$)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนโยบายส่งเสริมแรงงูใจ ทศนคติ สนับสนุนการดำเนินงาน พัฒนาบทบาทและองค์ความรู้ในการปฏิบัติงานของ อสม. รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลและจัดกิจกรรมเชิงรุก เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานคัดกรองมะเร็งเต้านมอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม / การสนับสนุนทางสังคม / แรงงูใจ / ทศนคติ / อสม. / การคัดกรองมะเร็งเต้านม

FACTORS RELATED TO THE VILLAGE HEALTH VOLUNTEER'S PARTICIPATION IN SCREENING BREAST CANCER IN RATCHABURI PROVINCE

ANCHULEE ONSRI 5537561 PPH/M

M.Sc.(PUBLIC HEALTH)

THESIS ADVISORY COMMITTEE: PIYATHIDA TIRDECH, Dr.P.H., SUKHONTA SIRI, Ph.D.(TROPICAL MEDICINE), CHARNWIT TRIDECH, Ph.D.

ABSTRACT

This study was a cross-sectional survey research with the objective of studying the factors related to the participation of village health volunteers in performing the screening of breast cancer in Ratchaburi Province. The studied samples were composed of two groups: 1) 236 female village health volunteers who had been working in Ratchaburi Province for at least 6 months (quantitatively); 2) 20 female village health volunteers who had been working in Ratchaburi Province for at least 5 continuous years, having received training in screening for breast cancer and had more than 1 year experience in performing the screening for breast cancer (qualitatively). The data was collected through the use of questionnaires and an in-depth interview during the period from 20 May-31 July 2557. Statistics used to perform quantitative analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way ANOVA, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Correlation Coefficient.

The quantitative analysis found that the overall participation of village health volunteer in screening for breast cancer in Ratchaburi Province was at a high level ($\bar{X} = 67.36$). Analysis per aspect found that "obtaining benefit" had the highest average score ($\bar{X} = 3.82$) and "making decision" had lowest average score ($\bar{X} = 3.64$). Village health volunteers who maintained other volunteer responsibility made a difference in the participation of village health volunteers in performing breast cancer screening which was statistical significance (p-value <0.05). Motivation, attitude, and social support had a positive medium relationship with the participation of village health volunteer in performing screening for breast cancer in Ratchaburi Province with a statistical significance (r = 0.703, p-value <0.001; r = 0.567, p-value <0.001; and r = 0.477, p-value <0.001). Motivation, attitude, and social support had a 55.7% co-predictability value regarding the participation of village health volunteer in performing screening for breast cancer ($R^2 = 0.557$).

Research recommendations are as follows: there should be policies for promoting motivation programs and the attitude of village health volunteer; support their performance; improve their roles and knowledge regarding performing their function; and arrange progressive activities and public relation forums to supply the needed information necessary to maintain a continuous participation in screening for breast cancer activities.

**KEY WORDS: PARTICIPATION / SOCIAL SUPPORT / MOTIVATION /
ATTITUDE / VILLAGE HEALTH VOLUNTEER /
SCREENING FOR BREAST CANCER**

160 pages